

Αριθμ. Πρωτ. ΑΝΑΦΟΡΩΝ: 2464
Ημερομ. Κατάθεσης: 27/5/2022

Προς το Προεδρείο της Βουλής των Ελλήνων

ΑΝΑΦΟΡΑ

Προς τον κ. Υπουργό Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων

Θέμα: «Αντιμετώπιση του προβλήματος της έλλειψης εργατών γης στην Ηλεία»

Ο Βουλευτής Ηλείας Διονύσιος-Χαράλαμπος Καλαματιανός καταθέτει προς τον κ. Υπουργό Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων αναφορά το υπόμνημα της προσωρινής επιτροπής για το ζήτημα των εργατών γης, όπου μεταξύ άλλων τονίζεται πως η έλλειψη εργατικών χεριών, καθιστά επισφαλή την συνέχιση της καλλιέργειας της φράουλας.

Επιπλέον, όπως επισημαίνεται στο υπόμνημα, από τα μέσα προς το τέλος της περασμένης άνοιξης, παρατηρήθηκε μια διαρκώς αυξανόμενη μείωση του αριθμού των εργατών γης. Παράλληλα, υπογραμμίζεται η άμεση ανάγκη να παραμείνουν οι ήδη υπάρχοντες εργάτες γης, ενώ θα πρέπει να εξεταστεί λεπτομερώς η δημιουργία κατάλληλων υποδομών για τη στέγασή τους.

Επισυνάπτεται το υπόμνημα με τα ως άνω αναφερόμενα.

Παρακαλούμε για την απάντηση και τις ενέργειες σας, καθώς και να μας ενημερώσετε σχετικά.

Αθήνα, 23 Μαΐου 2022

**Ο καταθέτων Βουλευτής
Διονύσιος-Χαράλαμπος Καλαματιανός**

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΗΝ ΕΠΕΙΓΟΥΣΑ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗ ΤΟΥ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΟΣ ΤΗΣ ΕΛΛΕΙΨΗΣ ΕΡΓΑΤΩΝ ΓΗΣ

Μανωλάδα, 10/05/2022

Η καλλιέργειας της φράουλας στην περιοχή της πεδινής Βόρειας Ηλείας και της Δυτικής Αχαΐας, τα τελευταία 15 χρόνια, παρά την οικονομική κρίση αρχικά και το ξέσπασμα της πανδημίας τελευταία, παρέμεινε μια δυναμικά αναπτυσσόμενη, έντονα εξωστρεφής καλλιέργεια με μεγάλη ένταση επενδύσεων κεφαλαίου, γνώσης και εργασίας.

Θεωρούμε ότι για την ελληνική γεωργία, και όχι μόνο, η περίπτωση της φράουλας θα πρέπει να θεωρείται κορυφαίο παράδειγμα ανάπτυξης μιας παραγωγικής δραστηριότητας που όχι μόνο στέκεται σαν ίσος προς ίσο με τις υπόλοιπες αντίστοιχες ανταγωνίστριες χώρες της Νότιας Ευρώπης, αλλά καταφέρνει με ολοένα και αυξανόμενο ρυθμό να αποσπά μεγαλύτερο μερίδιο στις πιο απαιτητικές διεθνείς αγορές.

Από το 2004, όταν στην ουσία άρχισαν οι πρώτες εξαγωγές και η είσοδος στον στίβο του διεθνούς ανταγωνισμού, μέχρι και σήμερα η καλλιεργούμενη έκταση από τα περίπου 1450 στρέμματα υπολογίζεται στα 19.000 σήμερα. Αυτό μεταφράζεται σε μια μέση ετήσια αύξηση 1000 στρέμματα το χρόνο για 17 χρόνια, η ανάπτυξη δεν, ήταν συνεχής όλο αυτό το διάστημα, με την εξαίρεση την χρονιά του embargo της Ρωσίας.

Γύρω από αυτήν την δραστηριότητα όπως είναι φυσικό αναπτύσσεται ένας ολόκληρος αστερισμός δραστηριοτήτων που αφορά την υποστήριξη της με υλικά για την παραγωγή, την συσκευασία, την τυποποίηση, τις μεταφορές, υπηρεσίες κ.λπ.

Προσελκύει νέους ανθρώπους, πολλοί από τους οποίους έχουν πτυχία ΑΕΙ και είτε απασχολούνται με σχέση εξαρτημένης εργασίας, είτε συνεχίζουν την επιχειρηματική δραστηριότητα της οικογένειας, είτε τέλος ξεκινούν μια νέα δική τους επιχείρηση.

Υπολογίζεται ότι το 90% της παραγωγής των περίπου 85.000 τόνων κατευθύνεται στις εξαγωγές, με διείσδυση στις πλέον απαιτητικές διεθνείς αγορές.

Η ζήτηση δε από τους πελάτες βαίνει συνεχώς αυξανόμενη με την ετήσια αύξηση να υπολογίζεται σε πάνω από 15%, με βάση τα προγράμματα των διεθνών αλυσίδων Super market.

Η δραστηριότητα αυτή όμως, είναι ιδιαίτερα απαιτητική όσον αφορά την εργασία. **Υπολογίζεται ότι χρειάζεται περίπου 0,75 ΜΑΕ/στρέμμα. (και όχι 1 ΜΑΕ /7 στρέμματα, όπως από λάθος προφανώς, προβλέπεται στην ΚΥΑ της 4ης Φεβρουαρίου του 2021 αριθ. φύλλου 430, που χρήζει άμεσης για να καταγραφούν οι πραγματικές ανάγκες.**

Αυτό αφορά και τις υπόλοιπες καλλιέργειες των μικρών καρπών που αρχίζουν και αυτές να αναπτύσσονται στην περιοχή

Αν υπολογίσουμε ότι καλλιεργούνται **19,000 στρέμματα Χ 0,75 = 14250**. Αυτός είναι ο απαραίτητος αριθμός εργατών, για να εξυπηρετήσουν ΜΟΝΟ την καλλιέργεια της φράουλας.

Η αλλαγή του δείκτη MAE πρέπει να είναι το πρώτο βήμα. Γιατί έτσι αποτυπώνονται οι πραγματικές ανάγκες όσον αφορά τον αριθμό των εργατών ανά καλλιέργεια.

Με βάση τις MAE καθορίζεται και ο αριθμός των εργατών για τους οποίους μπορεί να γίνει αίτηση για μετάκληση.

Παράλληλα έτσι θα καθορίζονται και οι απαιτήσεις όσον αφορά στις εγκαταστάσεις στέγασης τους.

Σε αυτή την περίοδο της ιδιαίτερης αβεβαιότητας, λόγω της εκρηκτικής ανόδου της τιμής των πρώτων υλών, της ενέργειας και των εισροών εν γένει, της κλιματικής κρίσης και των συνεπαγόμενων από αυτή ζητημάτων ολιστικής, βιώσιμης διαχείρισης των πόρων και τελευταία με την τραγωδία του πολέμου στην Ουκρανία. Η έλλειψη των εργατικών χεριών, θέτει εν αμφιβόλω την συνέχιση της επιτυχημένης πορείας της καλλιέργειας της φράουλας για σχεδόν δύο δεκαετίες.

Η σημερινή πραγματικότητα είναι, ότι σχεδόν όλο το απαιτούμενο εργατικό δυναμικό που είναι απαραίτητο για τις εργασίες στον αγρό, προέρχεται από μετανάστες. Αυτό συμβαίνει και σε όλες ανεξαιρέτως τις χώρες του αναπτυσσόμενου λεγόμενου κόσμου. Η τεράστια όμως διαφορά έγκειται στο ότι, ενώ στις υπόλοιπες χώρες μέλη της Ε.Ε της Μεσογείου **το μεγαλύτερο ποσοστό των εργατών γης αποτελείται από νόμιμους** εργάτες γης. **Στην δική μας περίπτωση συμβαίνει το αντίθετο.** Κύρια χώρα προέλευσής τους, για την καλλιέργεια της φράουλας στη Ελλάδα είναι το Μπαγκλαντές. Οι μετανάστες αυτοί είναι κυρίως άτομα χωρίς νόμιμα έγγραφα παραμονής και εργασίας στη χώρα. Εκτός ενός μικρού αριθμού τους.

Αυτό δημιουργεί μια σειρά από συνέπειες οι οποίες προκαλούν αποτελέσματα σε διάφορα επίπεδα. Για τους ίδιους, η δυνατότητα νόμιμης απασχόλησής τους, θα κατοχυρώσει όλα τα δικαιώματα τους που απορρέουν από αυτή. Όπως, οι συνθήκες στέγασης, ασφάλισης, περίθαλψης κ.λπ.

Παράλληλα θα δώσει τη δυνατότητα στους παραγωγούς να παρουσιάσουν το κόστος των εργατικών σαν νόμιμα έξοδα. Κάτι που σήμερα δεν ισχύει με αποτέλεσμα ένα σημαντικό μέρος των εσόδων της καλλιέργειας να παρουσιάζονται ως κέρδη.

Εν τέλει θα άρει ένα μεγάλο παράγοντα αβεβαιότητας, όσον αφορά τον **σοβαρό σχεδιασμό για την μελλοντική ανάπτυξη** της γεωργίας στην περιοχή.

- Από τα μέσα, προς το τέλος της περασμένης άνοιξης, παρατηρήθηκε μια σταδιακή, που έγινε μεγάλη στην πορεία μέχρι σήμερα, **μείωση του αριθμού τους.** Από αυτά που μπορέσαμε να πληροφορηθούμε οι άνθρωποι αυτοί καταφέρνουν να φτάσουν σε κάποιες χώρες της Ε.Ε., κυρίως στην Ιταλία, όπου σε σχετικά σύντομο χρονικό διάστημα μπορούν να αποκτήσουν ένα καθεστώς που τους επιτρέπει μια συγκεκριμένης χρονικής διάρκειας **νόμιμη παραμονή με δυνατότητα εργασίας**, με χορήγηση εγγράφων που τους επιτρέπουν να ταξιδέψουν νόμιμα πίσω στην χώρα τους και να επιστρέψουν και πάλι για εργασία. Αυτό είναι το βασικό κίνητρο για την επιλογή τους να φύγουν από εδώ.

Αυτό λοιπόν που είναι πρώτη και άμεση προτεραιότητα είναι να μπορέσουμε να **κρατήσουμε τους ήδη υπάρχοντες εφαρμόζοντας μια διαδικασία που θα παράγει παρόμοια αποτελέσματα σε σχέση με τις χώρες που τους υποδέχονται μετά από εμάς.** Από τη στιγμή που αυτό θα αποφασιστεί, θα δούμε στην συνέχεια πως μπορεί να κινηθεί αποτελεσματικά η όλη διαδικασία. Γιατί όπως συνήθως συμβαίνει οι λεπτομέρειες πολλές φορές καθορίζουν το αποτέλεσμα.

Σήμερα υπάρχει ήδη σε ισχύ η ΚΥΑ περί μετάκλησης εργατών γης (ΚΥΑ της 4ης Φεβρουαρίου του 2021 αριθ. φύλλου 430) η οποία προβλέπει τις απαιτούμενες διαδικασίες και προϋποθέσεις. Θεωρούμε όμως πέρα από κάποιες επί μέρους αλλαγές ότι είναι κρίσιμες δύο παράμετροι, προκειμένου η εν λόγω ΚΥΑ να μπορέσει πράγματι να γίνει ένα επί της ουσίας χρηστικό εργαλείο και για εμάς:

- Η δυνατότητα μετάκλησης εργατών από χώρες όπως το Μπαγκλαντές, η την Ινδία, (πιθανόν και άλλες), δεδομένου ότι έχει αποδειχθεί ότι οι άνθρωποι αυτοί προσαρμόζονται και αποδίδουν εξαιρετικά στις συνθήκες της καλλιέργειας της φράουλας και των θερμοκηπίων γενικότερα. Ενώ παράλληλα και ότι λόγω του πληθυσμού τους και της ηλικιακής σύνθεσής του, υπάρχει το κατάλληλο δυναμικό. Ένα ακόμα σημαντικό χαρακτηριστικό τους είναι ότι σαν άτομα είναι γενικά καλοί χαρακτήρες και ουδέποτε έχουν δημιουργήσει πρόβλημα στην συμβίωσή τους με την τοπική κοινωνία.

- Ταυτόχρονα θα πρέπει να εξετάσουμε με λεπτομέρεια την δημιουργία κατάλληλων υποδομών για την στέγασή τους, δεδομένου ένας τόσο μεγάλος αριθμός ατόμων είναι πολύ σχεδόν αδύνατο να στεγαστεί σε σωστές συνθήκες και μάλιστα σε σύντομο χρονικό διάστημα να είναι έτοιμες οι υποδομές.

Στο ΦΕΚ 94Α/14-4-2014 Άρθρο 24 προβλέπονται οι σχετικές διαδικασίες για την δημιουργία των καταλυμάτων αυτών. Πλην όμως χρειάζονται κάποιες βελτιώσεις ουσίας προκειμένου να είναι πραγματικά λειτουργικός ο κανονισμός (για παράδειγμα προβλέπεται η χρήση χημικών τουαλετών ή

τουαλετών κομποστοποίησης για χρήση στα καταλύματα) κάτι ανεφάρμοστο για καταλύματα που θα μπορούν να φιλοξενήσουν συνολικά πιθανόν πάνω 14,000 άτομα, με διάρκεια παραμονής αρκετών μηνών. Εμείς με την βοήθεια των τεχνικών μας συμβούλων, είμαστε έτοιμοι να συμβάλλουμε με ουσιαστικό τρόπο σε μια λεπτομερή εξέταση του κανονισμού έτσι ώστε να καταστεί πλήρως λειτουργικός και εφαρμόσιμος, με σεβασμό υφιστάμενων νόμων .

Η ελληνική γεωργία, λόγω της δομής της (μέγεθος κλήρου, γεωγραφικό ανάγλυφο, είδος καλλιεργειών κ.λπ.) προφανώς και δεν μπορεί να είναι ανταγωνιστική σε επίπεδο μεγεθών, σε σύγκριση με άλλες ανταγωνίστριες χώρες διεθνώς. Ιδιαίτερα σε καλλιέργειες με υψηλό βαθμό μηχανοποίησης.

Αντίθετα θα πρέπει να επικεντρωθεί σε μονάδες με υψηλή ένταση γνώσης, εξειδίκευσης, με συνεχή εισαγωγή καινοτομιών αλλά και έντασης εργασίας ανά μονάδα παραγόμενου προϊόντος. Σε συνδυασμό με το κλίμα και τα διαφορετικά μικροπεριβάλλοντα που προκύπτουν από το έντονο ανάγλυφο της. Αυτά μεταξύ άλλων είναι σημαντικά προκειμένου να εκμεταλλευτεί τα συγκριτικά της πλεονεκτήματα.

Η φράουλα είναι μια τέτοια αποδεδειγμένα πετυχημένη περίπτωση. Θα πρέπει όλοι να βοηθήσουμε ξεπερασθούν τα εμπόδια και να συνεχίσει αυτήν την πορεία προς όφελος αυτών που ασχολούνται, από διάφορες θέσεις με αυτή αλλά και προς όφελος της χώρας συνολικά. Ταυτόχρονα όμως πρέπει να τονιστεί ιδιαίτερα ότι, μπορεί εμείς να επισπεύδουμε αυτή τη στιγμή για την δρομολόγηση μιας λύσης, αλλά η λύση αυτή θα αφορά εν τέλει σχεδόν ολόκληρη την Ελληνική γεωργία.

Πιστεύουμε ότι με καλή πίστη, ειλικρίνεια και συνεργασία όλων των πλευρών μπορούμε να λύσουμε τα προβλήματα, ανοίγοντας διάπλατα το δρόμο για ένα πραγματικά καλύτερο μέλλον. Το οφείλουμε στους εαυτούς μας και στις γενιές που ακολουθούν.

ΠΡΟΣΩΡΙΝΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΓΙΑ ΤΟ ΖΗΤΗΜΑ ΤΩΝ ΕΡΓΑΤΩΝ ΓΗΣ

ΥΠΟΓΡΑΦΕΣ

Κυριαζής Φώτης Πρόεδρος Α.Σ Υρμίνη
Καραχάλιος Γιώργος Α.Σ Ήλιδα
Μενύχτας Δημήτριος Πρόεδρος Α.Σ Αέλια
Παπανικολόπουλος Θεοφάνης
Κυριαζής Χαράλαμπος
Τακτικός Δημήτριος